

Sygn. akt II Ca 1333/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Grzesik (spr.)
Sędziowie:	SO Karina Marczak SO Tomasz Sobieraj
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota Szlachta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 maja 2015 roku w S.

sprawy z wniosku T. P.

przy udziale (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę od postanowienia Sądu Rejonowego w Świnoujściu z dnia 13 października 2014 roku, sygn. akt VI Ns 121/14

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od wnioskodawcy T. P. na rzecz uczestnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt II Ca 1333/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 października 2014 r. Sąd Rejonowy w Świnoujściu VI Zamiejscowy Wydział Cywilny w K., sygn. akt VI Ns 121/14 oddalił wniosek o ustanowienie służebności przesyłu (pkt I) oraz zasądził od wnioskodawcy T. P. na rzecz uczestniczki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kwotę 257 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym 240 zł za zastępstwo procesowe (pkt II).

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Należąca obecnie do T. P. nieruchomość położona jest w obrębie P. w Gminie W. na działce nr (...). Wnioskodawca nabył ją na podstawie umowy darowizny z dnia 10 października 1989 r. Do dnia 5 maja 1983 r. nieruchomość ta stanowiła własność Skarbu Państwa natomiast w podanej dacie na podstawie umowy sprzedaży nabyli ją małżonkowie Ś. J. P. i K. P., którzy następnie dokonali darowizny na rzecz wnioskodawcy.

W 1977 r. na przedmiotowej nieruchomości zostały posadowione urządzenia przesyłowe w postaci: napowietrznej linii elektroenergetycznej 15 kV nr 149/3/1 wraz z konstrukcją wsporczą w postaci 3 stanowisk słupowych, stanowiące odgałęzienie linii na stację transformatorową P. F. oraz elementy linii niskiego napięcia 0,4 kV na 4 słupach żelbetonowych. Wspomniana linia 15 kV w dniu 30 listopada 1977 r. została przekazana na majątek trwały Zakładu (...), wchodzącego w skład przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakłady (...), do którego należał również Zakład (...).

Od chwili wybudowania opisanych wyżej urządzeń aż do chwili obecnej są one czynne i nieprzerwanie wykorzystywane do przesyłania energii elektrycznej okolicznym odbiorcom. Korzystanie z wymienionych urządzeń polega na ich ciągłej eksploatacji, konserwacji, usuwaniu awarii, okresowych - dokonywanych raz na 5 lat przeglądach, wycinaniu krzewów wyrastających pod linią itp.

Przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakłady (...) zostało, na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 1988 r., zgrupowane wraz z innymi przedsiębiorstwami we Wspólnocie (...) i (...) Brunatnego, a następnie na podstawie Zarządzenia nr 57 Prezesa Rady Ministrów z 30 grudnia 1988 r. w sprawie podziału niektórych przedsiębiorstw państwowych zgrupowanych we Wspólnocie (...) i (...) Brunatnego oraz Decyzji nr (...) Ministra Przemysłu z 27 stycznia 1989 r. Zakładowi (...) - Przedsiębiorstwu Państwowemu w S. przekazano aktywa i pasywa (mienie oraz wierzytelności i zobowiązania) wykazane w bilansie Zakładu (...) sporządzonym na dzień 31 grudnia 1988 r., który to Zakład wchodził w skład przedsiębiorstwa (...).

Zakład (...) w S. na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 lutego 1992 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych zostało przekształcone w spółkę prawa handlowego pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna w S., która to spółka przejęła wszelkie prawa majątkowe i niemajątkowe przedsiębiorstwa państwowego. Następnie wymieniona spółka akcyjna zmieniła firmę na Spółka Akcyjna (...), która została połączona ze Spółką (...) i innymi spółkami przez przeniesienie całych majątków łączonych spółek na spółkę (...), która początkowo zmieniła nazwę na Grupa (...) Spółka Akcyjna a ostatecznie zmieniła firmę na (...) Spółka Akcyjna. W dniu 30 czerwca 2007 r. nowo utworzona Spółka (...) na podstawie umowy o zbycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa nabyła od Spółki (...) S.A. własność wszelkich urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej należnych dotychczas do (...) S.A. w P.. W ten sposób cały majątek Spółki (...) S.A. służący do doprowadzania energii elektrycznej do odbiorców został wniesiony do majątku uczestniczki.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż wniosek, ze względu na podniesiony przez uczestniczkę zarzut nabycia w drodze zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu uprawniającej ją do korzystania w określonym zakresie z nieruchomości wnioskodawcy, okazał się nieuzasadniony.

Sąd podniósł, iż przedstawiony powyżej stan faktyczny był niesporny co do tego, że wnioskodawcy przysługuje prawo własności przedmiotowej nieruchomości oraz co do tego, że na nieruchomości tej znajdują się urządzenia przesyłowe należące do Spółki (...). Co do daty nabycia własności przedmiotowych nieruchomości przez osoby fizyczne (poprzedników prawnych wnioskodawcy) od Skarbu Państwa ustalenia Sąd poczynił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach księgi wieczystej Kw (...) oraz w aktach księgi wieczystej Kw (...), z której odłączono działkę nr (...). Sporną okoliczność daty posadowienia wymienionych urządzeń przesyłowych na nieruchomości wnioskodawcy Sąd ustalił, w oparciu o dokumenty przedłożone przez Spółkę (...) uzupełnione zeznaniami świadka M. K.. Wprawdzie pełnomocnik wnioskodawcy słusznie zauważył, że przedstawiona dokumentacja nie wymienia bezpośrednio napowietrznej linii elektroenergetycznej nr 149/3/1 jednak, zdaniem Sądu, oceniana w całości i w powiązaniu z zeznaniami świadka M. K., pozwala przyjąć, że opisana w niej infrastruktura Elektroenergetyczna, a w szczególności napowietrzna linia SN 15kV to w rzeczywistości napowietrzna linia elektroenergetyczna 15 kV nr 149/3/1, posadowiona na nieruchomości wnioskodawcy.

W ocenie Sądu, informacje wynikające z przedłożonej przez uczestniczkę dokumentacji projektowej i technicznej oraz z zeznań M. K. są spójne i pozwalają przyjąć, że wykonana w Płodnie w 1977 r. instalacja zasilająca w energię

elektryczną fermę owiec składała się z napowietrznej linii elektroenergetycznej 15kV i stacji transformatorowej STSa 20/100 i że jest to ta sama linia, której elementy przebiegają obecnie przez nieruchomość należącą do T. P..

Okoliczności dotyczące sposobu korzystania z wymienionych urządzeń przez poprzedników uczestniczki i nią samą, a w tym fakt, że korzystanie to było ciągłe i nieprzerwane od 1977 r. do chwili obecnej Sąd Rejonowy ustalił częściowo w oparciu o zeznania wymienionego wyżej świadka oraz kierując się wskazaniem dostępnej powszechnie wiedzy i doświadczenia życiowego. W ocenie Sądu nie ulega bowiem wątpliwości, że korzystanie z linii elektroenergetycznych polega głównie na przesyłaniu za ich pomocą energii elektrycznej, że linie takie, jak wszystkie urządzenia wykorzystywane w długich okresach, muszą być kontrolowane, konserwowane, naprawiane i modernizowane, że okresowo należy dokonywać ich przeglądów, a kiedy wymaga tego stan techniczny urządzeń usuwać awarie i je naprawiać. Mając to na uwadze oraz uwzględniając, że wnioskodawca nie negował twierdzeń uczestniczki o ciągłym i nieprzerwanym wykorzystywaniu opisanych wyżej urządzeń, Sąd poczynił, w omawianym zakresie, ustalenia zgodne ze stanowiskiem Spółki (...). Podnoszony przez wnioskodawcę zarzut nieudowodnienia przez uczestniczkę niezmienności nieruchomości władnącej w czasie biegu terminu zasiedzenia Sąd uznał za nietrafny, gdyż z uwagi na istotę służebności przesyłu, okoliczność ta była pozbawiona znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Rejonowy wskazał następnie, iż w jego ocenie przepisy kodeksu cywilnego pozwalają twierdzić, że służebność przesyłu może zostać nabyta przez przedsiębiorcę, którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 §1 kc posadowione na cudzej nieruchomości, o ile spełniona zostanie przesłanka posiadania służebności przez lat dwadzieścia, jeżeli uzyskanie posiadania służebności nastąpiło w dobrej wierze, lub przez lat trzydzieści, jeżeli uzyskanie posiadania służebności nastąpiło w złej wierze. Przy tym przez posiadanie służebności, zgodnie z przepisem art. 352 § 1 kc rozumieć należy korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, do którego to posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy - jak o tym stanowi art. 352 § 2 kc.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy ustalił nadto, że urządzenia, obecnie stanowiące własność uczestniczki, zostały posadowione na nieruchomości, której właścicielem jest aktualnie wnioskodawca, najpóźniej 30 listopada 1977 r. tj. w potwierdzonej protokołem zdawczo--odbiorczym dacie przekazania na majątek Zakładu (...) urządzeń zasilanych w energię elektryczną poprzez linię 15kV nr 149/3/1, przebiegająca przez przedmiotową nieruchomość. Niewątpliwie jest zdaniem Sądu również, że od tej daty aż do chwili obecnej urządzenia te są nieprzerwanie, w opisany wcześniej sposób, wykorzystywane przez ich właścicieli do przesyłania energii elektrycznej. Ponieważ do dnia 4 maja 1983 r. własność nieruchomości, na której posadowione są urządzenia, przysługiwała Skarbowi Państwa, będącemu jednocześnie właścicielem przedsiębiorstwa energetycznego, w świetle obowiązującego do dnia 31 stycznia 1989 r. włącznie przepisu art. 128 §1 kc (statuującego tzw. zasadę jednolitości funduszu własności państwowej), Sąd I instancji przyjął, że Skarb Państwa był jednocześnie właścicielem urządzeń przesyłowych, a przedsiębiorstwo na majątek, którego zostały one przekazane sprawowało jedynie tzw. zarząd operacyjny tymi urządzeniami. W takiej sytuacji zdaniem Sądu istniejący stan rzeczy, nie mógł i nie prowadził do zasiadywania służebności, polegającej na korzystaniu z nieruchomości w zakresie niezbędnym do korzystania z tych urządzeń, ponieważ właściciel (w tym wypadku Skarb Państwa) nie może nabyć przez zasiedzenie żadnego prawa na własnej nieruchomości. Uległo to jednak zmianie z dniem 5 maja 1983 r., gdyż w tym dniu własność nieruchomości przeszła ze Skarbu Państwa na rzecz osób fizycznych tj. małżonków P., poprzedników prawnych wnioskodawcy. Od tej więc chwili właściciel przedsiębiorstwa energetycznego i tym samym właściciel urządzeń - Skarb Państwa zaczął korzystać z nieruchomości, na której posadowione są urządzenia przesyłowe, jako z nieruchomości cudzej. Sąd wskazał, iż korzystanie to miało postać eksploatacji opisanych urządzeń przesyłowych, dokonywaniu ich przeglądów, napraw, modernizacji, usuwaniu awarii, wycinaniu krzewów rosnących pod linią itp. i wiązało się ze wstępem na nieruchomość. Ponieważ w toku postępowania nie ustalono, aby wraz ze zbyciem nieruchomości na rzecz małżonków P. doszło jednocześnie do zawarcia między nimi a Skarbem Państwa (Zakładem (...)) jakiegokolwiek porozumienia w zakresie dalszej możliwości korzystania z urządzeń przesyłowych, Sąd Rejonowy przyjął, że począwszy od dnia 5 maja 1983 r. Skarb Państwa był posiadaczem zależnym przedmiotowej nieruchomości w zakresie wykonywania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Zmiana treści

przepisu art. 128 § 1 kc, która nastąpiła z dniem 1 lutego 1989 r., polegająca na zastąpieniu pierwotnego brzmienia tego przepisu zapisem o treści „własność ogólnonarodowa (państwowa) przysługuje Skarbowi Państwa albo innym państwowym osobom prawnym” spowodowała, że przedsiębiorstwa państwowe, które dotychczas sprawowały jedynie zarząd operacyjny majątkiem państwowym, od wskazanej daty uzyskały możliwość nabywania praw majątkowych, także w drodze zasiedzenia, do własnego majątku. Sąd wskazał, iż pogląd taki wyrażony został m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z 17 września 1993r. wydanym w sprawie II CRN 76/93.

Zdaniem Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, poczynwszy od dnia 1 lutego 1989 r. podmiotem wykonującym posiadanie zależne przedmiotowej nieruchomości w zakresie posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, w związku z opisaną wyżej zmianą brzmienia przepisu art. 128 § 1 kc, przestał być Skarb Państwa, a zaczęło nim być przedsiębiorstwo państwowe Zakłady (...), natomiast najpóźniej od 7 czerwca 1989 r. posiadaczem służebności stał się Zakład (...) w S.. W tym miejscu Sąd Rejonowy wskazał, że uczestniczka do odpowiedzi na wnioski dołączyła protokół podziału składników mienia oraz zobowiązań przedsiębiorstwa państwowego (...) z siedzibą w P. z dnia 7 czerwca 1989 r., z którego wynika, że Zakładowi (...) - Przedsiębiorstwu Państwowemu w S. przekazano m.in. aktywa i pasywa tj. składniki majątkowe, należności i zobowiązania Zakładu (...), na którego majątek - 30 listopada 1977 r. przekazano urządzenia przesyłowe posadowione na nieruchomości należącej obecnie do wnioskodawcy. W ocenie Sądu, powołany protokół wraz z zarządzeniem nr 57 Prezesa Rady Ministrów z 30 grudnia 1988 r. w sprawie podziału niektórych przedsiębiorstw zgrupowanych we Wspólnocie (...) i (...) Brunatnego oraz decyzją Ministra Przemysłu nr 10/O./89 z dnia 27 stycznia 1988 r. stanowią podstawę do przyjęcia, że posiadanie służebności zostało przekazane Zakładowi (...), gdyż wynika z nich, że między dotychczasowym posiadaczem służebności, jakim do lutego 1989 r. był Skarb Państwa, a Zakładem (...) doszło do zawarcia porozumienia o przekazaniu temu ostatniemu wszystkich składników majątku dotychczasowego Zakładu (...), który wchodził w skład przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zachodni O. Energetyczny z siedzibą w P.. Zaistnienie takiego formalnego porozumienia o przekazaniu składników mienia, w tym urządzeń przesyłowych, Zakładowi (...) w S., przy jednoczesnym, niekwestionowanym fakcie, iż właśnie to ostatnie przedsiębiorstwo faktycznie władało i korzystało z urządzeń przesyłowych na przedmiotowej nieruchomości, pozwala zdaniem Sądu I instancji przyjąć, że między dotychczasowym posiadaczem służebności (Skarbem Państwa) a wymienionym przedsiębiorstwem doszło do zawarcia umowy o przeniesieniu posiadania opisanych wyżej urządzeń przesyłowych i jednocześnie posiadania przedmiotowej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu (art. 351 kc).

Skoro więc brak jest jakichkolwiek okoliczności mogących chociażby sugerować, że pierwotny posiadacz służebności został z tego posiadania wyzuty wbrew jego woli, a wręcz przeciwnie, wszystkie ustalone fakty wskazują, że posiadanie urządzeń przesyłowych oraz służebności przekazał zgodnie ze swoją wolą i zamiarem poprzednikowi prawnemu uczestniczki, Sąd uznał, iż brak jest również podstaw, aby kwestionować, że nastąpiło przekazanie posiadania tejże służebności czy to w trybie przepisu art. 348 kc czy też na podstawie umowy między zainteresowanymi, o której mowa w przepisie art. 351 kc. Podkreślił przy tym, że wnioskodawca zaprzeczał jedynie jakoby Skarb Państwa miał przenieść na uczestniczkę (bądź jej poprzedników prawnych) samą służebność, jako ograniczone prawo rzeczowe, nie zaprzeczał natomiast, że uczestniczka (jak wcześniej jej poprzednicy prawni) korzysta z przedmiotowych urządzeń i tym samym z jego nieruchomości, co oznacza zdaniem Sądu, że kwestia przeniesienia posiadania służebności w istocie rzeczy nie była sporna. Sąd podniósł również, iż argumentacja wnioskodawcy, który starał się wykazywać, że uczestniczka (jej poprzednicy prawni) nie byli posiadaczami służebności, o czym świadczyć miał fakt, że nie dokonali zgłoszenia właściwym organom podatkowym posiadania nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu jest w jego ocenie nietrafna, albowiem odwołuje się do przesłanki, której zaistnienie mogłoby jedynie pomocniczo świadczyć o tym, czy faktycznemu władaniu nieruchomością w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu towarzyszyła, po stronie uczestniczki, wola wykonywania tego władania dla niej samej, jednak w świetle innych ustalonych okoliczności faktycznych, nie budziło wątpliwości Sądu, że wykonywaniu przez uczestniczkę i jej poprzedników faktycznego władania nieruchomości wnioskodawcy wola taka rzeczywiście towarzyszyła.

W niniejszej sprawie, w ocenie Sądu orzekającego, do przekazania posiadania służebności doszło między Skarbem Państwa a Przedsiębiorstwem Państwowym Zakład (...). Oznacza to zdaniem Sądu zatem, że Spółka (...) może do

swojego (i swoich poprzedników prawnych) okresu posiadania służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawcy doliczyć także czas posiadania tej służebności przez Skarb Państwa, datowany od 5 maja 1983 r. Dalej Sąd wskazał, iż następstwo prawne po stronie przedsiębiorstw energetycznych będących posiadaczami służebności od 1 lutego 1989 r. nie było przedmiotem sporu, tym niemniej należy zauważyć, że przekształcenie Przedsiębiorstwa Państwowego Zakład (...) w Spółkę Akcyjną Zakład (...), zgodne z przepisami regulującymi ta materię, poddane było zasadzie kontynuacji, co oznacza, że spółka prawa handlowego powstające w miejsce istniejącego dotychczas przedsiębiorstwa państwowego była faktycznie tym samym podmiotem, co do którego nastąpiła tylko zmiana jego formy organizacyjno-prawnej, taka więc zmiana nie powodowała przeniesienia posiadania w rozumieniu przepisu art. 176 § 1 kc. Zmiany polegające na zmianie samej nazwy spółki nie miały dla niniejszej sprawy, a w szczególności dla ustalenia komu przysługiwało posiadanie służebności i czy nastąpiło przeniesienie tego posiadania, w ocenie Sądu żadnego znaczenia. Natomiast przekształcenia polegające na połączeniu Spółki (...) ze Spółką (...) i innymi spółkami były w omawianym zakresie doniosłe prawnie, aczkolwiek w świetle przepisu art. 492 § 1 ksh, na podstawie, którego połączenia tego dokonano nie pozostawiało wątpliwości Sądowi I instancji, że spółka, która przejęła cały majątek Spółki (...), była jej następcą prawnym pod tytułem ogólnym i - jak o tym wprost stanowi powołany przepis - wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej, w tym również w sytuację prawną wynikającą z posiadania służebności przesyłu na przedmiotowej nieruchomości. Ostatnim zdarzeniem prawnym, które powodowało przeniesienie bezpośrednio na uczestniczkę było zawarcie przez Spółkę (...) ze Spółką (...) S.A. w dniu 30 czerwca 2007 r. umowy zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa, na mocy której uczestniczka nabyła zorganizowaną część przedsiębiorstwa Spółki (...) S.A. szczegółowo opisaną w § 1 aktu notarialnego obejmującego umowę, a w tym m.in. prawa własności ruchomości, a zwłaszcza ruchomości związane z prowadzeniem działalności w zakresie dystrybucji energii elektrycznej: linii kablowych i napowietrznych, sieci dystrybucyjnych oraz zespołów elektroenergetycznych, stacji i rozdzielni energetycznych, transformatorów, prawa wynikające z umów najmu, dzierżawy ruchomości i nieruchomości oraz prawo do korzystania z ruchomości i nieruchomości wynikające z innych stosunków prawnych. Opisana umowa, w ocenie Sądu, uzasadnia przyjęcie, że uczestniczka stała się właścicielem urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomości wnioskodawcy i jednocześnie doszło do przekazania na jej rzecz posiadania służebności przesyłu, polegającej na korzystaniu z nieruchomości wnioskodawcy w zakresie odpowiadającym treści tej służebności. Zdaniem Sądu zatem przedstawiony ciąg zdarzeń uprawnia uczestniczkę do doliczenia do czasu posiadania przez nią służebności na nieruchomości T. P. także czasu posiadania tej służebności przez Skarb Państwa (od 5 maja 1983 r., do 31 stycznia 1989 r.), przedsiębiorstwa państwowego Zakłady (...) (od 1 lutego 1989 r. najpóźniej do 7 czerwca 1989 r.) Przedsiębiorstwa Państwowego Zakład (...), a później Spółki Akcyjnej Zakład (...) i Spółki (...) (od 7 czerwca 1989 r. do 17.12.2002 r.), Spółki Akcyjnej (...) i później Spółki Akcyjnej (...) (od 18.02.2002 r. do 29.06.2007 r.).

Tym samym Sąd uznał, iż okres nieprzerwanego posiadania służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawcy, który uczestniczka może skutecznie podnosić w ramach zarzutu nabycia tej służebności przez zasiedzenia trwa od 5 maja 1983 r. co oznacza, że nawet jeśli uzyskanie posiadania tej służebności nastąpiło w złej wierze, co według Sądu miało miejsce w niniejszej sprawie, najpóźniej w dniu 5 maja 2013 r. uczestniczka nabyła tą służebności z mocy prawa w drodze zasiedzenia.

Wychodząc z takiego założenia, na podstawie powołanych wyżej przepisów, Sąd Rejonowy zdecydował o oddaleniu wniosku T. P. w całości, uznając, że służebność, której ustanowienia domagała się wnioskodawca uczestniczka już wcześniej nabyła poprzez jej zasiedzenie.

Niezależnie od tego Sąd Rejonowy wskazał, że żądanie wniosku nie mogło zostać uwzględnione, ponieważ zostało ono sformułowane jako żądanie „ustanowienia na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawcy ...na rzecz każdorazowego właściciela Urządzenia przesyłowego - linii energetycznej oraz wszystkich urządzeń zlokalizowanych na w/w działce wnioskodawcy, służebności przesyłu...” oraz zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwoty 273.600 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie tej służebności. Zdaniem Sądu, na podstawie przepisu art. 305¹ kc służebność przesyłu może być ustanowiona tylko na rzecz indywidualnie oznaczonego przedsiębiorcy, nie zaś każdorazowego właściciela urządzeń przesyłowych. Niemożliwe byłoby więc ustanowienie tej służebności zgodnie z

żądaniem wniosku i choć w postępowaniu nieprocesowym związanie sądu żądaniem inicjującym to postępowanie jest znaczne ograniczone w porównaniu ze związaniem sądu i żądaniem pozwu w postępowaniu procesowym, to jednak sąd nie jest uprawniony do i ustanowienia służebności na rzecz innego podmiotu aniżeli wskazanego we wniosku.

Ze względu na wynik postępowania oraz istniejąca zdaniem Sądu Rejonowego sprzeczność interesów uczestników, na podstawie przepisu art. 520 § 3 kpc od wnioskodawcy, którego żądanie zostało w całości oddalone, na rzecz uczestniczki zasądzono poniesione przez nią koszty, na które złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł wnioskodawca zaskarżając je w całości oraz zarzucając mu naruszenie:

- art. 305¹ kc w związku z art. 292 kc i art. 176 kc polegające na przyjęciu, iż przed wejściem w życie art. 305¹ do (...) do kodeksu cywilnego było dopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu, podczas gdy prawidłowa analiza tego przepisu prowadzi do wniosku, iż jest to niedopuszczalne;

- art. 292 kc w związku z art. 285 kc polegające na przyjęciu, iż przed wejściem w życie art. 305¹ kc do (...) kc było dopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu w sytuacji, gdy prawidłowa analiza tego przepisu prowadzi do wniosku, iż jest to niedopuszczalne;

- art. 172 kc w zw. z art. 292 kc poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, iż uczestnik zasiedział służebność gruntową w treści odpowiadającej służebności przesyłu podczas, gdy uczestnik nie udowodnił ciągłości posiadania prawa, a z dokumentu „zarządzenie Ministra Przemysłu nr 10/ORG/89 z dnia 16 stycznia 1989 r.” wynika, iż przedsiębiorstwu przydziela się składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa zgodnie z ustaleniami komisji (..) z dokumentu tego nie wynika, które składniki podzielonego przedsiębiorstwa zostały przydzielone poprzednikowi prawnemu uczestnika, albowiem uczestnik nie przedłożył ustaleń komisji, o których mowa w niniejszym dokumencie, a tym samym nie udowodnił, iż infrastruktura znajdująca się na nieruchomości wnioskodawcy została mu prawnie przekazana, a tym samym nie udowodnił ciągłości posiadania, która to przesłanka jest niezbędna do uznania zasiedzenia. W/w zarządzenie, wydane m.in. na podstawie ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1987 r. Nr 33, poz. 201) nie daje podstaw do ustalenia składników mienia przyznanego utworzonemu na mocy tego zarządzenia przedsiębiorstwu państwowemu. Z treści omawianego zarządzenia wynika bowiem, że nie nastąpiła sukcesja generalna, tj. wstąpienie nowego przedsiębiorstwa we wszelkie prawa i obowiązki poprzednika prawnego;

- art. 348 zd. 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż służebność przesyłu, która została zasiedziana przez poprzednika prawnego Uczestnika została na niego skutecznie przeniesiona. Takie stanowisko Sądu I instancji doprowadziło do przyjęcia, iż uczestnik posiada tytuł prawny do nieruchomości wnioskodawcy i oddalenia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009 r. w sprawie III CZP 70/09 przeniesienie służebności wymagało nie tylko wydania zarządzenia, ale wprost wskazania służebności w wykazie majątku, który był oddany do przedsiębiorstwa państwowego. Brak wskazania w/w prawa wprost, powoduje, że nie zostało ono wniesione do przedsiębiorstwa państwowego i pozostało przy Skarbie Państwa, który z służebności nie korzystał z całą pewnością od 1989 r., a więc po 10 latach służebność wygasa. Zarzut zasiedzenia podniesiony przez uczestnika nie może więc zniweczyć wniosku o ustanowienie służebności przesyłu;

- art. 285 § 1 i 2 k.c. i art. 292 kc poprzez ich niewłaściwą interpretację i zastosowanie wykładni rozszerzającej odnośnie tych przepisów, które to zabiegi interpretacyjne doprowadziły do formułowania przepisów z całkowitym pominięciem ich językowej treści, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia, iż zasiedzenia służebności gruntowej w treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz uczestnika;

- art. 305¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy, podczas gdy wniosek dotyczył ustanowienia służebności na rzecz uczestnika postępowania, a ten korzysta z nieruchomości wnioskodawcy bez podstawy prawnej, albowiem nie udowodnił on nabycia służebności przesyłu przez jej zasiedzenie;

- art. 5 k.c. polegającej na uwzględnieniu zarzutu zasiedzenia, w sytuacji gdy zarzut ten sprzeczny jest z zasadami współzycia społecznego i zmierza w istocie do obejścia przepisów prawa dotyczących służebności przesyłu, wprowadzonych do ustawy i obowiązujących od dnia 03 sierpnia 2008 r. Po tym jak ustawodawca uregulował służebność przesyłu w ustawie nie dopuszczalne jest już nabycie przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu;

- art. 172 § 1 kc poprzez jego błędne zastosowanie podczas gdy zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2009 r. (U CSK 594/08 Lex nr 510969) i wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2008 r. (II CSK 346/08, lex 484714) - przedsiębiorstwo energetyczne, które nie legitymuje się uprawnieniem do ingerowania w strefę cudzej własności nieruchomości dla bieżącego utrzymania urządzeń przesyłowych, korzysta z tej nieruchomości w złej wierze. Wszelkie dowody przedstawione w tym postępowaniu przez uczestnika nie wykazały jakiegokolwiek dokumentu, którym uczestnik mógłby wykazać uprawnienie do korzystania z nieruchomości wnioskodawców. Uczestnik nie wystąpił również w stosownym czasie o uzyskanie dokumentu jednoznacznie potwierdzającego nabycie służebności (postanowienie Sądu). Ponadto Uczestnik nie przedstawił dokumentów, które pozwalają w jakikolwiek sposób na identyfikację z przedmiotową nieruchomością. Sąd I instancji rozpoznając zarzut zasiedzenia, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w sprawach o zasiedzenie, nie mógł oprzeć się jedynie na domniemaniach wynikających z przepisów kodeksu cywilnego. To na uczestniku postępowania spoczywał ciężar udowodnienia spełnienia wszystkich przesłanek zasiedzenia.

- art. 233 kpc polegające na dowolnej i nieuprawnionej ocenie materiału dowodowego polegającej na rozstrzygnięciu wszelkich wątpliwości w m.in. sprawie na niekorzyść ochrony prawa własności w sytuacji, gdy zgodnie z jednolitym orzecznictwem Sądu Najwyższego oraz Trybunału Konstytucyjnego wszelkie wątpliwości winny być rozstrzygane na korzyść prawa własności;

- art. 233 kpc poprzez błędną ocenę materiału dowodowego, w sytuacji w której z dokumen-tów przedłożonych przez uczestnika nie wynika, aby służebność przesyłu zasiedziana przez poprzednika prawnego została na uczestnika skutecznie przeniesiona;

- art. 249 kpc- poprzez jego niezastosowanie i nie zażądanie przez Sąd I instancji okazania dokumentów przedsiębiorstwa w oryginale mimo tego, iż dowody przedłożone przez uczestnika w toku postępowania mogą budzić wątpliwości do ich autentyczności.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi I I.-cji oraz o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według stawek.

Ewentualnie wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie wniosku w całości i zasądzenie kosztów postępowania w I instancji na rzecz wnioskodawcy oraz o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację uczestniczka wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na jej rzecz kosztów postępowania odwoławczego, wraz z kosztami zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługiwała na uwzględnienie.

Ustalenia i ocena stanu faktycznego zawarta w orzeczeniu Sądu Rejonowego nie budzi zastrzeżeń Sądu Okręgowego. Sąd II instancji w całości podziela zatem wnioski Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne, czyniąc integralną częścią poniższych rozważań.

W ocenie Sądu Odwoławczego w sporządzonym uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Rejonowy w sposób wyczerpujący wskazał tok rozumowania, którym kierował się wydając zaskarżone orzeczenie, umożliwiając tym samym kontrolę jego prawidłowości, tak stronom postępowania, jak i obecnie Sądowi II instancji przez pryzmat wszystkich wyartykułowanych w apelacji zarzutów.

Sąd Okręgowy nie dopatrywał się w postępowaniu Sądu I instancji przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, czy też jakichkolwiek innych uchybień prawa materialnego czy procesowego.

Przechodząc do analizy zarzutów wywiedzionych w apelacji wskazać należało, że podstawę prawną orzeczenia stwierdzającego zasiedzenie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu stanowi art. 172 k.c. stosowany odpowiednio poprzez odesłanie zawarte w art. 292 zd. 2 k.c. Odpowiednie stosowanie oznacza konieczność spełnienia przez posiadacza służebności przesłanek określonych w art. 172 k.c. ale z odpowiednią modyfikacją uwzględniającą specyfikę posiadania służebności i przesłanki nabycia służebności gruntowej określone w art. 292 zd. 1 k.c. Nie podlega natomiast modyfikacji cel, charakter i skutki prawne zasiedzenia. Nabycie prawa własności przez zasiedzenie następuje *ex lege* i jego skutkiem jest wygaśnięcie prawa dotychczasowego właściciela, a w wypadku zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu ograniczenie prawa własności właściciela w granicach objętych służebnością. Dla skutków prawnych zasiedzenia pozostaje bez znaczenia prawno-deklaratoryjny charakter orzeczenia o stwierdzeniu zasiedzenia. Aczkolwiek nabycie służebności przez zasiedzenie następuje kosztem uprawnień właściciela nieruchomości obciążonej i stanowi ingerencję w jego prawo własności, to nie oznacza to pozbawienia go uprawnień wynikających z art. 140 k.c. w zakresie korzystania z nieruchomości i rozporządzania nią, a więc skutkiem zasiedzenia nie jest naruszenie istoty prawa własności. Cel i funkcja zasiedzenia polega na uporządkowaniu sytuacji prawnej przez usunięcie długotrwałej niezgodności pomiędzy stanem posiadania a stanem prawnym. Instytucja ta służy zarówno ochronie praw osób innych, niż właściciel nieruchomości jak i zapewnieniu porządku publicznego i jego bezpieczeństwu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2002 r., II CKN 160/00, z dnia 4 października 2006 r., II CSK 119/06 i z dnia 15 kwietnia 2011 r., III CZP 7/11 - nie publ., wyrok z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 258/12, niepubl., wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 maja 1999 r., SK 9/98, (...) Zbiór Urzędowy z 1999 r. Nr 4, poz. 78).

Artykuł 292 k.c. przewiduje, że służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Z cytowanej regulacji wynika, że można zasiedzieć tylko służebność czynną, nie można natomiast zasiedzieć służebności biernej polegającej na przykład na zakazie budowania ponad pewną wysokość, gdyż taka służebność jest niewidoczna (orzeczenie SN z dnia 4 lipca 1952 r., C 1195/52, OSN 1953, nr 3, poz. 79). Trwałe i widoczne urządzenie musi być natomiast wynikiem świadomego i pozytywnego działania ludzkiego (wyrok SN z dnia 10 stycznia 1969 r., II CR 516/68, OSNCP 1969, nr 12, poz. 220; wyrok SN z dnia 11 maja 2000 r., I CKN 273/00, Lex nr 51335; postanowienie SN z dnia 24 kwietnia 2002 r., V CKN 972/00, OSP 2003, z. 7-8, poz. 100; wyrok SN z dnia 11 października 2007 r., IV CSK 169/07, Lex nr 488985). Za trwałe i widoczne urządzenie należy rozumieć trwałą postać widocznego przedmiotu będącego rezultatem pracy ludzkiej, który ponadto odpowiada treści służebności pod względem gospodarczym (postanowienie SN z dnia 20 października 1999 r., III CKN 379/98). Kolejną przesłanką zasiedzenia służebności gruntowej czynnej jest upływ oznaczonego w ustawie czasu, czyli 20 lub 30 lat, w zależności od tego, czy posiadacz służebności był w dobrej, czy w złej wierze.

W świetle okoliczności tej sprawy nie można zgodzić się ze skarżącym jakoby uczestniczka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. nie udowodniła w toku tego postępowania, iż czynności odpowiadające treści służebności przesyłu były na działce wnioskodawcy rzeczywiście wykonywane w sposób ciągły, a tym samym iż doszło do naruszenia treści art. 176 k.c.

Nie mogły zostać uwzględnione zwłaszcza twierdzenia jakoby uczestniczka nie wykazała, iż faktycznie jej poprzednik prawny nabył własność przedmiotowych urządzeń przesyłowych. Do przeniesienia takowego doszło, a potwierdza to zgromadzony materiał dowodowy, w szczególności dokumentacja przedstawiająca następstwo prawne dokonujące się w poszczególnych latach po stronie uczestniczki. Z niewątpliwie prawidłowo ustalonego w tej sprawie stanu faktycznej wynika, że własność urządzeń wchodzących w skład linii 15 kV numer 149/3/1 przysługiwała początkowo Skarbowi Państwa, który wykonywał wobec niej uprawnienia właścicielskie, aż do 05 maja 1983 r. Od tej daty bowiem własność nieruchomości przeszła ze Skarbu Państwa na rzecz poprzedników prawnych wnioskodawcy. W 1989 r. podmiotem wykonującym posiadanie zależne przedmiotowej nieruchomości w zakresie posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu zaczęło być przedsiębiorstwo państwowe Zakładowi (...). W dniu 07 czerwca 1989 r. posiadaczem służebności stał się Zakład (...) w S., a później Zakład (...) Spółka Akcyjna w (...) Spółka Akcyjna. Następnie od 18 lutego 2002 r. Spółka Akcyjna (...), a później (...) Spółka Akcyjna. W związku z tym przeniesiona została również własność linii 15 kV numer 149/3/1.

Co istotne przy tym, przepisy prawne obowiązujące od dnia 3 sierpnia 2008 roku (Dz. U. Nr 116, poz. 731) regulujące instytucję zasiedzenia służebności przesyłu (art. 305¹- art. 305⁴ k.c.) były usankcjonowaniem przyjętej interpretacji przepisów o służebności gruntowej, dopuszczającej istnienie służebności polegającej na korzystaniu z urządzeń przesyłu przez przedsiębiorcę. Nowo kreowana służebność przesyłu odpowiada treścią istniejącej - wskutek interpretacji - służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z cudzego gruntu w zakresie pozwalającym na eksploatację urządzeń energetycznych. Uprzednio istniejąca służebność gruntowa pozwalająca na korzystanie przez przedsiębiorcę z urządzeń przesyłowych znajdujących się na cudzym gruncie została obecnie normatywnie wypełniona art. 305¹ -art. 305⁴ k.c. Nowe przepisy stanowią normatywne usankcjonowanie praktyki aprobowanej przez Sąd Najwyższy oraz w pewnym zakresie doprecyzowanie treści istniejących już służebności. Przed wejściem w życie art. 305¹- art. 305⁴ k.c. istnienie służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu i możliwość jej zasiedzenia przyjmowano w orzecznictwie Sądu Najwyższego przy zastosowaniu w drodze analogii art. 145 k.c. W okresie poprzedzającym wprowadzenie do porządku prawnego służebności przesyłu możliwe było więc nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej. Nabyta przez przedsiębiorstwo służebność sprowadzała się bowiem do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie ściśle związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa. W przypadku służebności gruntowej w treści odpowiadającej służebności przesyłu i służebności przesyłu należy mieć na uwadze, iż łączy się ona nierozdzielnie z kwestią własności urządzeń przesyłowych, z których korzystanie wypełnia treść omawianej służebności. Przeniesienie własności urządzenia przesyłowego należy uznać za wydanie środka, które daje faktyczną możliwość wykonywania służebności przesyłu. Przeniesienie posiadania służebności następuje zatem na skutek zmiany dotychczasowego właściciela urządzeń przesyłowych, w stosunku, do których było wykonywane to posiadanie, przy założeniu, iż nowy właściciel w dalszym ciągu wypełnia przesłanki przewidziane dla posiadacza służebności i korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści tej służebności. Własność urządzenia przesyłowego jako ruchomości oraz służebność przesyłu jako prawo rzeczowe do nieruchomości, o których mowa w art. 55¹ k.c., wchodzi w skład przedsiębiorstwa i zgodnie z art. 55² k.c. zostają objęte przez czynność prawną mającą za przedmiot przedsiębiorstwo. Przedsiębiorstwo jako organizacyjnie powiązany kompleks składników niematerialnych i materialnych może być przedmiotem jednej czynności prawnej (uno actu). Domniemywa się tym samym jedność przedsiębiorstwa, co powoduje powstanie określonych uprawnień do przedsiębiorstwa i wszystkich składników, które wchodziły w skład konkretnego przedsiębiorstwa. W treści umowy nie muszą być zatem wymienione wszystkie składniki wchodzące w skład przedsiębiorstwa, będącego przedmiotem czynności prawnej. Z uwagi na potrzeby obrotu umowa taka w swojej treści powinna wskazywać jednak nieruchomości, gdyby takie wchodziły w skład przedsiębiorstwa. W odniesieniu do pozostałych składników wystarczy ogólne stwierdzenie, iż przedmiotem czynności prawnej jest przedsiębiorstwo, ze wskazaniem elementów, które pozwalają na jego identyfikację. Co istotne niewymienienie składnika wchodzącego w skład przedsiębiorstwa, nawet nieruchomości, czy pominięcie go w wykazie składników nie przesadza, iż ten składnik nie przechodzi na nabywcę. Czynność polegająca na zbyciu lub przekształceniu przedsiębiorstwa rozciąga się więc także na własność urządzenia przesyłowego, w związku z którym wykonywana jest służebność przesyłu. W efekcie następcą prawnym przedsiębiorcy będącego właścicielem urządzenia przesyłowego staje się jednocześnie jego następcą prawnym w

zakresie obejmującym posiadanie służebności przesyłu. Dla wykazania przeniesienia posiadania koniecznym było więc wykazanie, iż nastąpiło przeniesienie przez poprzednika prawnego uczestniczki na jej rzecz prawa własności urządzenia przesyłowego jakim niewątpliwie pozostają napowietrzne linie elektroenergetyczne przebiegające przez nieruchomości wnioskodawcy. Mając zaś na względzie zgromadzone w sprawie dowody z dokumentów stwierdzić z całą stanowczością trzeba, że uczestniczka wykazała w sposób wystarczający na potrzeby tego postępowania nabycie własności urządzeń przesyłowych.

Na marginesie wskazać należy nadto, iż za uznaniem ciągłości posiadania przez uczestnika przemawia niejako również treść wywiedzonego w przedmiotowej sprawie wniosku. Sam wnioskodawca dążył bowiem do stwierdzenia, iż służebność winna przysługiwać (...) Spółce z ograniczona odpowiedzialnością w P.. W ten sposób pośrednio uznaje zatem ciągłość jej posiadania.

Nieskuteczny okazał się także zarzut, iż przed wejściem w życie art. 305¹ do 305⁴ do kodeksu cywilnego było niedopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Zauważyć bowiem należy, iż pomimo tego, że przed wejściem w życie w dniu 3 sierpnia 2008 r. przepisów art. 305¹ - 305⁴ k.c. o służebności przesyłu, dodanych przez ustawę z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), przepisy nie przewidywały wprost tego rodzaju służebności, i ile w literaturze istniał spór co do możliwości nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie - to w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmowano, stosując w drodze analogii art. 145 k.c., możliwość ustanowienia służebności przesyłu, a także dopuszczalność nabycia jej w drodze zasiedzenia. Również już po wejściu w życie wskazanej wyżej nowelizacji Sąd Najwyższy podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko o możliwości nabycia przez zasiedzenie przed dniem 3 sierpnia 2008 roku służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, uregulowanej już po tym dniu w art. 305¹ - 305⁴ k.c. Jak nadto wskazuje się w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego, a także w orzecznictwie sądów apelacyjnych, przepisy te ukształtowane zostały z jednoznaczną intencją potwierdzenia dotychczasowej praktyki orzeczniczej, która konsekwentnie przyjmowała możliwość ustanowienia na nieruchomości służebności gruntowej, pozwalającej na korzystanie ze znajdujących się na niej urządzeń przesyłowych przez przedsiębiorcę wykorzystującego je w swojej działalności gospodarczej.

Kluczowe znaczenie dla ukształtowania się tego poglądu miały uchwały Sądu Najwyższego: z dnia z 17 stycznia 2003 r., III CZP 73/02 oraz z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08. Przyjęto w nich, że możliwe jest nabycie przez zasiedzenie służebności gruntowej o cechach odpowiadających służebności przesyłu, uregulowanej następnie w art. 305¹ - 305⁴ k.c. Stanowisko to, w którym posłużono się określeniem „służebność odpowiadająca treści służebności przesyłu” było podzielane w późniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (m.in. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11 wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08, LEX nr 484715, oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lipca 2012 r., II CSK 752/11, LEX nr 1218185, z dnia 18 kwietnia 2012 r., V CSK 190/11, LEX nr 1212828 oraz z dnia 6 lipca 2011 r., I CSK 157/11). Podziela je także Sąd odwoławczy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie.

Należy zauważyć, iż praktyka ukształtowana powołanymi wyżej orzeczeniami miała ze swej natury charakter interpretacyjny. Jej celem i rezultatem było ustalenie treści norm prawnych - przepisów o służebnościach gruntowych - w odniesieniu do stanów faktycznych związanych z urządzeniami przesyłowymi. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13 wskazał, że praktyka ta miała charakter rekonstrukcyjny (odtworząc treść norm prawnych wynikających z przepisów), nie polegała zaś na tworzeniu prawa (zarezerwowanego dla legislatury). Z perspektywy systemu prawa wprowadzenie art. 305² - 305⁴ k.c. oznaczało uszczegółowienie treści przepisów prawa i nie wiązało się z wprowadzeniem nowych norm prawnych, które znacząco odbiegałyby od norm obowiązujących już wcześniej w ramach ogólnej regulacji służebności gruntowych. Potwierdzają one jednoznacznie, że przed wprowadzeniem do kodeksu cywilnego osobnej regulacji służebności przesyłu możliwe było nabycie przez

zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy, określanego mianem przedsiębiorcy przesyłowego.

Nie jest zatem tak by unormowania dotyczące służebności przesyłu mogły znaleźć zastosowanie wyłącznie do stanów faktycznych istniejących po dniu 3 sierpnia 2008 roku, a co za tym idzie by również bieg terminu potrzebny do zasiedzenia służebności przesyłu mógł się rozpocząć dopiero od dnia, w którym to prawo zostało ustanowione. Bez powielania tego co zostało wskazane powyżej, wprowadzenie tej regulacji miało charakter porządkujący tego co do 3.08.2008 roku obowiązywało wyłącznie w orzecznictwie.

Chybiony okazał się również zarzut naruszenia przepisu art. 5 k.c. polegający na uwzględnieniu zarzutu zasiedzenia, w sytuacji gdy zarzut ten zdaniem apelującego jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego i zmierza w istocie do obejścia przepisów prawa dotyczących służebności przesyłu, wprowadzonych do ustawy i obowiązujących od dnia 3 sierpnia 2008 roku.

Przed przystąpieniem do jego omówienia, zauważyć jeszcze należy, iż jak podnosi się w orzecznictwie istotą prawa cywilnego jest strzeżenie praw podmiotowych, a zatem wszelkie rozstrzygnięcia prowadzące do redukcji bądź unicestwienia tych praw mają charakter wyjątkowy. Odmowa udzielenia ochrony prawnej na podstawie art. 5 k.c., z uwagi na jego wyjątkowy - w powyższym ujęciu - charakter musi być zatem uzasadniona istnieniem okoliczności rażących i nieakceptowanych w świetle powszechnie uznawanych w społeczeństwie wartości (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2011 roku, II CSK 640/10, LEX nr 964496). Na aprobatę zasługuje również wyrażany w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, iż na zasady wynikające z powołanego przepisu ustawy nie może się powoływać osoba, która sama nie przestrzega zasad współżycia społecznego (tak np. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 stycznia 2011 roku, I PK 135/10, LEX nr 794776). Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela również stanowisko, w świetle którego przepis art. 5 k.c. nie może stanowić podstawy dla skonstruowania prawa podmiotowego, w oparciu o które dochodzone jest powództwo, może natomiast uzasadniać oddalenie powództwa sprzecznego z zasadami współżycia społecznego albo sprzecznego ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, na podstawie którego roszczenie jest dochodzone przez powoda (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2011 roku, III CSK 181/10, LEX nr 864003).

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, iż skarżący w istocie w żaden sposób nie uzasadnił, na czym w jego ocenie miało polegać naruszenie zasad współżycia społecznego wiążące się z uwzględnieniem przez Sąd Rejonowy podniesionego przez uczestnika postępowania zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej swą treścią służebności przesyłu. Apelujący jedynie zaznaczył, iż uwzględnienie przez Sąd pierwszej instancji powyższego zarzutu nie było dopuszczalne, bowiem po tym, jak ustawodawca uregulował służebność przesyłu w ustawie (art. 305 1-305 4 k.c.) niedopuszczalne jest już nabycie przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu. Argumentacja ta jest jednakże nietrafna z przyczyn przedstawionych we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia. W konsekwencji zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy dyspozycji art. 5 k.c. należało uznać za chybiony.

Nietrafny okazał się również zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy dyspozycji art. 305¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy wynikające z faktu, iż wobec podniesienia przez uczestnika postępowania zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej przedmiotem rozważań Sądu Rejonowego nie stała się treść służebności, którą uczestnik miał nabyć.

Przede wszystkim podkreślenia wymaga fakt, iż rozważenie trafności podniesionego przez uczestnika niniejszego postępowania zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej w treści odpowiadającej służebności przesyłu, zdeterminowało rozstrzygnięcie w zakresie ustanowienia służebności przesyłu. Wskazać bowiem należy, iż rozstrzygnięcie to było ściśle uzależnione od wcześniejszej oceny trafności podniesionego przez uczestnika zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej w treści odpowiadającej służebności przesyłu. Uznanie powyższego zarzutu za usprawiedliwiony czyniło bowiem niezasadnym roszczenie wnioskodawcy o ustanowienie służebności przesyłu.

W świetle powyższego zarzut apelujących dotyczący nierozpoznania istoty sprawy nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, bowiem Sąd pierwszej instancji rozpoznał żądania obu stron postępowania i w swym rozstrzygnięciu odniósł się do nich, uznając za słuszne jedno z podniesionych żądań.

Nie można podzielić zarzutu apelującego, iż naruszono art. 249 k.p.c., wobec tego, że Sąd I instancji nie zażądał przedstawienia oryginałów dokumentów przedsiębiorstwa przedłożonych przez uczestnika postępowania. Przepis na naruszenie, którego wskazuje apelujący w § 1 stanowi, że „ w sprawach dotyczących przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego, w razie powołania się jednej ze stron na księgi i dokumenty przedsiębiorstwa, należy je przedstawić sądowi, jeżeli uzna wyciąg za niewystarczający „.

Sądu Rejonowy, który na terminie rozprawy w dniu 13 października 2014 roku przeprowadził dowód z dokumentów przedłożonych przez uczestnika a wskazanych przez apelujących, nie znalazł podstaw do ich zakwestionowania i uznania za niewystarczające dla dokonania ustaleń faktycznych. Apelujący zaś, co istotne na żadnym etapie postępowania nie wskazywał, by dokumenty te (przedstawione w kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem) budziły wątpliwości i zastrzeżenia co do ich autentyczności, jak to czyni aktualnie. Jednocześnie na etapie postępowania apelacyjnego - w treści złożonej apelacji nie uzasadnił w sposób wystarczający takiego twierdzenia.

Biorąc pod uwagę powyższe uznać zatem należało, iż Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że okres nieprzerwanego posiadania służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawcy trwa od 05 maja 1983 r., a zatem najpóźniej w dniu 05 maja 2013 r. nabyła ona służebność z mocy prawa w drodze zasiedzenia.

Mając na uwadze powyższe, nie znajdując podstaw do zmiany zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc, orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd orzekł zgodnie z regułą wyrażoną w art. 520 § 2 kpc. Zgodnie z nią jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników. Apelacja wnioskodawcy została oddalona, wobec czego, to od niego zasadnym było zasądzenie na rzecz uczestnika kosztów postępowania odwoławczego. Na koszty te w przedmiotowej sprawie składało się jedynie wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 120 zł, które zostało ustalone na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., Nr 490 t.j.).